

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm. Iduns Kungl. Hofboktr.

N:r 52 (575)

Fredagen den 30 december 1898.

11:te årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. > 5:— Iduns Modet., månadsuppl. > 3:— Barngarderoben > 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgivningstid: hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösnr endast för kompletteringar.)	Annonnspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr noup.-rad.
--	--	--	--	---	---

Prinsessan Gabriella Wiszniewska.

»Denna kongress skall med Guds hjälp blifva ett lyckligt förbud för det kommande seklet; den skall till ett mäktigt helt samla krafterna hos alla de stater, som uppriktigt söka medverka till att världsfredens stora tanke måtte segra öfver orons och tvedräktens element.»

Så lyda slutorden i det världshistoriska manifest, med hvilket ryssarnes unge själfhärskare för jordens alla folk tände en fredsfackla, minnande om den stjärna, som i tidernas fullbordan under änglars lofsång »frid på jorden» lyste människosläktet till den gudasände fridsfurstens boning.

Fredsbudet från öster väckte genklang hos millioner, och på alla tungomål och från alla världsändar tilljuble man den unge fursten sitt tack för hans ädla, af människokärlek förestafvade ord, som, om några, voro ord i sinom tid.

Bland den mängd tacksamhetsadresser, som med anledning af manifestet kommo tsaren till del, var en af följande lydelse:

»Ligue des femmes pour le désarmement international anholder att få framföra sina vördnadsfulla och entusiastiska tacksägelser till Hans Majestät Nikolaus II, som genom sitt ädelmodiga inlägg till förmån för afväpningen uppfyller våra innersta önsningar, af hjärtat hängifna som vi äro den sak, hvilken Hans Majestät från och med nu värdigats hedra med sitt mäktiga beskydd.»

President i nämnda förening, »Kvinnoförbundet för internationell afväpning», är

den franska prinsessan *Gabriella Wiszniewska*, som för sin stor-slagna verksamhet i fredssakens tjänst plägar jämföras med baronessan von Suttner, hennes fräjdade österrikiska själsfrände och föregångerska.

Född i hjärtat af Frankrike, ättling af en högt ansedd fräsläkt, hvars manliga medlemmar århundraden igenom beklädt viktiga statsposter i Bourgogne, och varmt hängifven sitt fosterland, hvars fruktansvärda lidanden under det franskytiska kriget 1870—1871 hon personligen bevittnat, anser prinsessan Wiszniewska som sin af Gud henne anförtrodda mission att i sin mån söka afstyra brödrakrig och återföra människorna till Kristi höga sedelära. Utan fåfänga och ärelystnad, har hon ända till de senaste åren fört ett stilla och tillbakadraget familjelif. Möjligen har förlusten af en älskad son, som redan vid unga år gjort en lofvande debut som författare, bidragit till att vidga och fördjupa hennes människokärlek, så att hon nu med offer af sin själfvalda tillbakadragenhet och med insats af hela sin personlighet offentligent förfäktar sina genom krigets blodiga utsäde närda fredsoch afväpningsidéer. Stor har den tillfredsställelse varit, som prinsessan skördat af sin själföfvervinnelse, i ty att den ofvan nämnda, af henne stiftade föreningen under hennes lyckosamma hägn haft glänsande framgångar, hvilka till stor del kunna tillskrifvas hennes värtalighet, intelligens, älskvärda sätt och lågande nit för världsfredens heliga sak.

Hör, det klingar af unga röster
Genom bruset likt morgonsång!
Se, det klarnar där bort i öster

Till ett årsskiftes soluppgång!
Seglarn mumlar: »framåt!» I dimman
Styr han rakt mot den bleka strimman.

Sigrid Elmblad.

Ligue des femmes pour le désarmement international, som står under franska regeringens beskydd och har sitt hufvudsäte i Paris, 7 bis rue du Débarcadère, grundades den 18 mars 1896. Själfr regelbunden medarbetare i la Revue Diplomatique och l'Époque, har prinsessan förstätt att från begynnelsen stämma franska pressen utomordentligt gynnsamt för sin förening och att åt denna tillförsäkra medverkan af framstående stilistiska förmågor såväl inom som utom Frankrike. Medlemmar af styrelsen äro sålunda m:me Camille Flammarion i Paris och m:me Marya Chéliga i Brüssel, vicepresidenter i utlandet fru Lina Morgenstern i Berlin och baronessan Bertha von Suttner i Wien, föreningsledamöter m:me Tola Dorian (prinsessan Mechtchersky) i Ryssland, mr och mrs Fearing Gill i Newyork, m. Hyacinte Loyson och baron Charles du Prel i Paris samt många af världsfredens mest betydande skandinaviska förkämpar.

Fredsföreningar med kvinnor i spetsen hafva redan förut funnits i Frankrike. Men prinsessan Wiszniewskas är den första, som vänt sig speciellt mot folkens fruktansvärda rustningar i fredstid, hvilka icke ensamt sluka millioner af nationalförmögenheten, utan hota såsom en ständigt öfverhängande krigsfara. Från flere håll har man tillträtt prinsessan att ur föreningens namn borttaga det för många så förhatliga ordet afväpning. Som skäl för sin vägran har hon emellertid uppgifvit, att hon anser sig genom sitt framhårdande härvidlag bekämpa olycksdigra fördomar, att den politiska kompassen pekar på fred, och att regeringarna ej begära bättre än att med stöd af en stark opinionsyttring från folkens sida börja gradvis afrusta för att rädda sina under militärbördan dignande stater från ekonomisk undergång. Tsarens manifest har på ett märkligt sätt bekräftat vissa af hennes förutsägelser.

Varmt och kraftigt besvor prinsessan Wiszniewska under spansk-amerikanska kriget de fiendliga makterna att räcka hvarandra handen till fredlig uppgörelse. Varmt och kraftigt har hon i här anförda ordalag uppbadat hela den civiliserade världens kvinnor till kamp mot kriget, detta mänsklighetens själfknutna gissel:

»Vi uppmana kvinnorna inom alla nationer att sprida tanken om internationell afväpning, hvilken, af somliga ansedd som en utopi, för de offentliga myndigheterna framställer sig som en tvingande nödvändighet. Hvarje dag gör sig inom Europa behovet gällande att få den beväpnade fredens bördor lättade. Alla staters ekonomiska intressen fordra en snar lösning af denna fråga.

Fredsvännernas intellektuella elitkår såväl som fredskongresserna fordra kvinnans hjälp i detta krig mot kriget. Mödrar, systrar och trolofvade hafva en obestriddig rätt att sluta ett förbund till försvar för denna ungdom, som tillhör dem och utgör framtiden. Vi förena oss härvidlag med de yppersta vetenskapsmän och politici i syfte att öfver hela världen bereda väg för fredens och rättvisans herradöme. Må alla länders varm hjärtade män och kvinnor stå oss bi. Då skola vi vinna en seger, mer lysande än någon kunnat drömma.

För att afvända lidandet från krigets utsedda offer och för att spara mödrars och ankors tårar, alltså i mänsklighetens namn, begära vi inter-

nationell afväpning. Må vi betänka, att Europas beväpnade fred sedan 1872 kostat den oerhörda summan af 60 milliarder, och må vi föreställa oss, huru mycken tryckande nöd, som kunde hafva lindrats genom ett så ofantligt belopp.

Vår förening åsyftar ingalunda fosterlandets afväpning; vi vända oss allenast mot *den beväpnade freden*, som, till Amerikas och Asiens politiska och industriella båtnad, skall utarma Europa både på folk och penningar, innan ett krig ens hinner utbryta. Vi vörda såsom heligt försvaret af fäderneslandet och dess kolonier, hvilka af hvarje rättshänses fosterlandsvän bör skyddas, ända till dess kriget försvinner inför en skiljedomstolslag, hvilken betryggar hvarje nations själfständighet, jämte det den undanrödjer orsakerna till fiendliga sammanstötningar. Fosterlandets oberoende skall då hafva sitt värn i folkens rättvisa och billighet sins emellan.

Må vi därför anlita alla möjliga medel för att sprida tanken om internationell afväpning, hvilken skall göra slut på brödrakrig och mänskooffer.»

Därpå följer en uppmaning att i alla länder bilda kvinnoförbund, för öfrigt oafhångiga, men med samma stadgar och öfverstyrelse som hufvudföreningen i Paris. Dessa förbund, heter det vidare, skola vid det nya seklets början förena sig i en jättedemonstration till världsfredens befrämjande, förberedd genom en medels möten, föredrag, petitioner, romaner, taflor, skådespel o. d. kraftigt bedrifven propaganda.

Då man vet, att världsfreds- och skiljedomstolsidéerna med lefvande intresse afhandlats på de sista årens kvinnokongresser, att de skola stå främst på programmet öfver diskussionsämnen å det möte, som nästa år kommer att hållas i London af »The International Council of Women» och att en mängd kvinnliga fredsföreningar utöfva en liflig och framgångsrik verksamhet såväl i Europa som i Amerika, förstår man, att prinsessan Wiszniewskas tändande ord skulle finna sinnena förberedda och göra åsyftad verkan. Ensamt i Tyskland slöto sig sistlidne oktober månad 60,000 tyska kvinnor till sina franska själsförvanter — ett lysande bevis på fredstankens betvingande makt gentemot nationalhat och politiska misstämningar. Sedermera har beslutits, att den beramade demonstrationen skall i form af ett skriftligt uttalande, försedt med den största möjliga mängd namnunderskrifter från alla kulturländer, vid den stundande världsfredskongressen stödja tsarens initiativ i afväpningsfrågan. Listor för namninsamlingen hafva redan någon tid cirkulerat i Norge, Danmark, Tyskland, Belgien, England, Italien och Frankrike.

Äfven till vårt land har det behjertansvärda maningsropet från de franska kvinnorna trängt. Likt sin maka rikt begåfvad och varm fredsvän, är prins Wiszniewski genom personlig tillgifvenhet förenad med Sveriges nuvarande konung, som 1871 — då ännu »prins Oscar» — på hans förbön kraftigt främjade den nobla transaktion, hvarigenom svenska landtbrukare, äfven från våra fattigaste provinser, med en för våra förhållanden betydlig summa bisprungo sina nödställda franska bröder — ett drag af uppoffrande vänskap, som fransmännen än i dag bevara i tacksammaste minne. Också prinsessan har vid flere tillfällen uttalat sina varma sympatier för Sverige,

»sedan århundraden tillbaka Frankrikes vän», och för dess i flere internationella tvistefrågor till skiljedomare valde, upplyste och rättänkande konung. Under sådana förhållanden måste ju gifvetvis den franska föreningens närmande till sin svenska syster varda af hjärtligaste slag.

Som förut i denna tidning meddelats, har *Sveriges kvinnliga fredsförening*, stiftad i januari år 1897 af fru Emilia Broomé, beslutit samverka med det franska kvinnoförbundet i alla de åtgärder till fredssakens befrämjande, som äro enliga med förbundens olika program. Till dessa samfällade mått och steg hör, som af en notis i dagens nummer synes, den för tsarens fredskongress afsedda folkdemonstrationen, hvilken, om alla fredsvänner sin plikt likmätigt ansluta sig till densamma, torde bli af öfverväldigande verkan och öfva ett oemotståndligt, välsignelserikt inflytande på kongressens för hela mänskosläktet och för alla tider så djupt betydelsefulla förhandlingar.

*

Krig är hat och mord, ångest och död, lögn och falskhet, kriget hånar den gudomliga lagen och trampar den mänskliga under fötterna, säger en af samtidens ädlaste författare.

Har dess tusenåriga skräckvälde nu nått sitt slut?

Skall det nittonde seklet få taga dess blodiga kvarlevor med sig i grafven?

Skall det tjugonde århundradet med klockor, glimmande af den unge ryske monarkens gyllene ord: »*Sonne les sentiments de Paix et de Fraternité entre les peuples*», få ringa in den eviga världsfredens ära?

Tora Kjellberg.

*

Till Iduns läsarinna!

Med årets sista nummer känna vi oss af hjärtat manade att sända ett varmt tack till våra läsarinna för allt hvad som varit hafver dem och oss emellan. Vår fasta förhoppning är att äfven för framtiden få behålla deras ynnest, vår ärliga sträfvan att allt bättre söka göra oss förtjänta af densamma. Ja, än mer: med hänsyn till den betydelsefulla utvidgning, vår tidning för det kommande året går till mötes, våga vi hoppas, att äfven vår vänskrets år 1899 skall vidgas, och påminna alla, som ännu ej verkställt prenumeration, att nu ofördröjligen besörja densamma. Därvid kan man i orter utom Stockholm bekvämast begagna sig af de postprenumerationsblanketter, som medfölja detta nummer. I hufvudstaden verkställles prenumeration på tidningens byrå, Klara Södra Kyrkogata 16, samt hos våra kommissionärer, hrr bok- och tidningshandlare.

Till sist uttala vi till alla våra läsare och vänner vår innerliga önskan om

ett godt och fröjdefullt nytt år!

Stockholm den 30 dec. 1898.

Red. af Idun.

*

XII.

Denna månad ej en smul
Vet jag, hvad som händt i världen,
Nog utaf den »egna härden»
Har man tiden före jul.

Hvilket bråk och hvilket stök,
Tidig otta, kvällar sena,
Drag och snufva, värk i bena,
Tramp i skafferi och kök.

Liksom året om man svält
Och »revanche» nu skulle tagas,
Massor uti huset lagas
Utaf syltor, korf och palt.

I sitt lilla lugna bo
Allt man upp och ned skall vända,
Skurning, städning utan ända.
Ska' det aldrig bli nå'n ro!

Hemmet såsom paradiset
Tycks en smula grått och dufvet,
Pappa ganska kort om hufve't,
Mindre treflig på allt vis.

Pengar gå som snö i sol;
Med »konkurs» hon skrämmer, mamma,
Men tar saken lugnt; detsamma
Hörde hon precis i fjol.

Barnen öfverallt ska med
Hjälpa till att bullar kladda,
Skickas immerfort till »dadda».
Stackars mor får ingen fred.

Bäst hon skirar fett och talg
Mellan degarne och baken,
Lilla frun åt ömma maken
Snörpar klappar på stramalj.

Pappa veknar smått i smyg,
Ser, hur allt dock skötes riktigt,
Och går ut och väljer viktigt
Ett förskräckligt klädningstyg.

Kanske förr'n han sätter punkt,
Också möjligen det händer,
Att hon får sig en kalender.
Se'n hans samvete är lugnt.

Sist är fejad i hvar vrå,
Allting blankt och putsadt skiner,
Helgdagslymne, helgdagsminer
Af sig själfva komma på.

Nu förglömd är hvar förtret,
Själfsva pappa uti timmar
Sitter där så snällt och rimmar
Uppå mystiska paket.

Mor, som ändtligt klädt sig fin
Och förnöjd har lämnat köket,
Slår sig också efter stöket
Lite' smått på poesi'n.

Hela hemmet i en hast
Strålar utaf frid och lycka,
Är det möjligt, kan man tycka,
Att väl någonsin den brast!

Granen tänder far förnöjd,
Munnar le, och ögon tindra,
Äpplen locka, ljusen glindra,
Glädjen står i himmelshöjd.

Utaf missljud ej en skymt,
Klappar komma, hela stäten;
Mamma låtsas högst belåten
Fast sitt tyg hon finner »grymt».

Helgen går på vanligt vis:
Far och mor i högtidsdräkten
Gå på bjudningar till släkten,
Dricka julöl, äta gris.

Alltmer dum och slö och lat
Ifrån fest till fest man vandrar,
Svenskens dumma vanor klandrar,
Men's man stoppar i sig mat.

Hur det sedan månede gå,
Om till sist vi blifva mätta,
Kan jag ej i dag berätta,
Ty ännu vi hålla på.

Punkt jag borde satt förut,
Tålmodet kan er brista.
Gläds med mig, att årets sista
Krönika är ändtligt slut!

Snorre.

Ännu några ord om »hemma- döttrarna»

från »Hemmadotterns» författarinna.

Hade jag misstänkt, att den lilla skiss, jag kallade »Hemmadottern», skulle uppfattas så, som en ärad insändarinna uppfattat den, hade jag nog låtit den stanna i min skrifbordslåda, ty de röster som ropa döttrarna ut från hemmen äro sannerligen tillräckligt många ändå. Insändarinnan anser mig höra till dem, som med ord och handling lossa familjelivets heliga band, som locka döttrarna ut i en onödig kamp för tillvaron, som lära dem trifvas i alla hem utom det egna. Det kan ju ej intressera insändarinnan att veta något om »Hemmadotterns» författarinna, men för att belysa min ställning vill jag omtala, att jag själf är en hemmadotter, som enligt Fanny Chryanders råd ägnar min tid åt barmhärtighetens verk; ni är kanske förvånad höra, att jag högeligen respekterar dem, som ödmjukt fylla sin plats i föräldrahemmets kanske trånga värld, dem som ej gå förbi de närmaste plikterna för att gripa de fjärmare, dem som kunna dämpa själfständighetslustan, som växer med åren och ibland blir för stark. Jag, som ni, ser döttrarna rusa ur hemmen för att samla pänningar eller hjälpa andra, jag ser åldriga föräldrar stödda af främmande armar, jag hör dem klaga, att de mist sina barn, fast de lefva, och jag ryser, jag som ni.

Men jag låter blicken vandra vidare, och

jag ser andra hem, tomma på intressen, jag ser en och annan själfvisk mor och en och annan oförstådd dotter. Det var ett sådant hem jag gläntade på genom min lilla skiss. Det må anses onödigt att teckna så föga tilltalande bilder, att presentera så föga sympatiska personer som min stackars fru Brand och hennes dotter, men nog må det vara tillåtet. Kärleken i dess olika faser har man vändt och tummat på sekel efter sekel, tills knappt en outredd detalj kvarstår; kunna icke familjelivets skiftande nyanser vara lika värdiga föremål för en skildring? Det var så jag tänkte, när jag öppnade dörren till fru Brands stillsamma förmak och bjöd Iduns läsekrets stiga in. Jag ville icke framställa den missnöjda Eline som ett efterföljansvärdt exempel, icke heller som en typ; jag beklagar att den titel jag använt förledde. Jag ville icke dra i härnad för nutidens pliktförgättna ungdom, fast jag får bekänna, att jag väl förstår de känslor, som spira hos sekelslutets barn. Hade min skiss någon tendens, så var det möjligen den, att mödrar ej i själfviskt oförstånd böra kväfva sådana anlag hos sina barn, som, väl utbildade, skulle kunna skänka dem tillfredsställelse och glädje. Nog finnas, tyvärr, äfven i vår intressefyllda tid kvinnor utan blick för lifvets ideella kraf, mödrar, som blott tänka på att för tillfället använda sina döttrar till dekoration för sig och hemmet, utan en tanke på, hur de skola reda sig, när föräldrahemmet upplöses och de stå där, utan kunskaper och utan intressen.

Gentemot påståendet, att husliga kunskaper alltid komma till användning, har jag mina små betänkligheter. Det har statistiskt uppvisats, att kvinnornas antal i Sverige med 25 % öfverstiga männens, man måste då antaga, att dessa 25 öfverblifna själfva måste kämpa för sin existens. Drar man ut i denna kamp med husliga insikter som enda rustning, hamnar man väl i bästa fall, som »husmamsell» i något hem, där man en vacker dag ej behöfves. Hur pass lönande det där yrket är, kommer man förresten underfund med genom studium af »Iduns» annonsafdelning, där »bättre flickor» erbjuda sig att betala för åren att »gå frun tillhanda». Nej, jag tror nog, att de föräldrar göra klokt, som utbilda sina barns anlag, som skänka, ej blott sina söner, utan också sina döttrar en framtidsfond af nyttiga kunskaper. Låt vara att dessa kunskaper ej genast kunna eller böra komma till användning; de utgöra dock en garanti för att han eller hon en gång, när det ena stödet efter det andra ramlar, ej behöfver stå hjälplös eller tynga på andra. Det där medvetandet, att man kan något, den där känslan, att man är i stånd att reda sig själf, skänker sådan tillfredsställelse, ja, den är så ljuffig, att ni ej bör missunna någon kvinna att smaka den.

Låt oss nu till sist utbringa ett lefve, ja, jag går längre, låt oss nedkalla den Högstes välsignelse öfver de döttrar, som ej finna hemmet trångt och far och mor tråkiga! Må de lära sina pliktförgättna systrar, att det är skönare fylla en liten af försynen anvisad plikt än opåkallad göra stor verk.

I nyårsnatten.

Dramatisk skiss för Idun efter en främmande idé.

PERSONER:

BERTHA, 30 år, MARGARET, hennes kusin 18 år.

BERTHA.

(Ensam i ett smakfullt möbleradt rum, sitter drömmande framför en flammmande brasa i den öppna kaminen). (För sig:)

Fem år, fem långa väntans år — och i natt ingår ändtligen det år, som skall skänka mig min efterlängtdade lycka! ... Förunderligt, fastän jag är så nära målet — känner jag mig väl lyckligare nu? *Han* har visst blifvit mig kärare för hvarje år, ja, för hvarje dag, men ... hvarför skall jag erfara denna känsla af beklämning, hvar gång jag nu tänker på honom? ... Det är som skulle jag mista honom nu, just när jag hoppades få äga honom helt! ... Han är ju lika uppmärksam och kärleksfull som vanligt, men det ligger någonting tryckt öfver hans eljes så glada väsen ... han är sig ej lik ... ibland förefaller det, som ville han undvika min blick. Skulle det vara möjligt, att han tröttnat, att han ... men nej, nej, hvarför tvifla. Han är *min* — min Gud, hvad den tanken gör mig lycklig! ...

MARGARET.

(Kommer smågrolande in, men då hon får sikte på Bertha, skyndar hon fram, kastar sig ned på mattan vid hennes fötter och lägger hufvudet i hennes knä:)

O, Bertha, Bertha, hvad jag är olycklig.

BERTHA.

(Skämtsamt med höjdt finger:)

Du stora barn, nu igen?

MARGARET.

Ack, Bertha, skämta icke — jag älskar honom så ...

BERTHA. *(I samma ton:)*

Lilla fjäril, återigen en kärlekssorg! Hvilken i ordningen är nu detta? *(Räknar på fingrarna:)* En, två, tre, fyra ...

MARGARET.

Tala inte så! Denna gången är det verkligen på fullt allvar. Aldrig i lifvet skall jag älska någon annan, aldrig, aldrig!

BERTHA. *(Allvarligare:)*

Nå, och han — älskar dig icke?

MARGARET.

Åh, vi älska hvarandra gränslöst!

BERTHA.

Aldrig har jag hört, att ömsesidig kärlek gör en af parterna olycklig! Jag skulle snarare tro motsatsen.

MARGARET.

Du dumma, kära Bertha, kan du då inte förstå, att det finns ett hinder, någonting som står i vägen för vår lycka.

BERTHA.

Kan ej tiden undanrödja detta hinder? Kanske äro ni för unga båda, kanske skola

några år af väntan mogna och stärka er kärlek?

MARGARET.

Ack nej, om jag är ung, så är han åtminstone gammal för oss båda. O, Bertha, det är något som aldrig, aldrig kan ändras, säger han ... en äldre förbindelse, som han icke kan bryta ... o, jag är så olycklig! *(Gråter.)*

BERTHA.

(Smeker hennes hufvud:)

Lilla barn, lugna dig. Det blir bestämdt bra ändå en gång, det skall du få se.

MARGARET.

Ack, det är så lätt för dig att säga, du som är en sådan lugn natur — du vet icke hvad kärlek vill säga.

BERTHA.

(Blickar öfver hennes hufvud in i elden med ett lyckligt leende och säger stilla:)

Kanske jag dock kunde ana det. När kärleken kommer in i ett människohjärta, då är det som när våren gör sitt intåg i naturen. Då sprängas alla isbojor, då mjuknar allt hårdt och förfruset, då blir luften mild och klar ... allt sjuder af lifslust, det spirar och knoppas ... Kärlek — det är, som när sol går upp, och nattens mörker förskingras. Kärlek — det är en uppståndelse till ett lif af lycksalighet. Att älska och veta sig älskad — det är att lefva!

(Bertha har talat med stigande hänförelse, och Margaret har följt hennes utbrott med högsta förundran.)

MARGARET.

Men Bertha då, det låter ju nästan, som om du talade af egen erfarenhet?

BERTHA.

Och om så vore? Du lilla Meg, tror du då, att det finns en enda kvinna vid min ålder som icke vet hvad kärlek är — af egen erfarenhet? Åh nej, de flesta af oss ha nog haft vår saga vid den tiden.

MARGARET.

Du också, du kalla, lugna Bertha, hvem skulle kunnat ana det!

BERTHA. *(Skämtsamt:)*

Vulkanen glöder också under ytan. *(Allvarligare:)* Men nu var det icke om mig, utan om dig vi skulle tala. Hur var det med den där äldre förbindelsen?

MARGARET.

Jo, kan du tänka, han påstår, att hans heder förbjuder honom att bryta den, och hon gör det aldrig. O, jag är säker om, att hon är en afskyvärd, själfvisk gammal häxa, eftersom hon icke kan tänka sig, att han kan ha tröttnat vid henne under alla dessa åren!

BERTHA.

Hur länge har då detta troll hållit honom fången?

MARGARET.

Åh, hela fem, sex år, och nu skall jag för hennes skull gå och sörja ihjäl mig — o, det är så hårdt, så hårdt! *(Gråter.)*

BERTHA. *(Nästan strängt:)*

Tyst barn! Fem, sex år ... och hur länge har du ... ha ni då älskat hvarandra?

MARGARET.

Ack, sen en hel månad redan!

BERTHA. *(Is kallt:)*

Och *han* sade, hon var en afskyvärd gammal häxa?

MARGARET.

Icke sade han det, o nej, han är ju så god och ädel — han skulle aldrig begagna ett så starkt uttryck. Han sade, att hon är så aktningvärd och så trofast och litar så blindt på honom — och — allt sådant där ... men hvad hjälper det, när hon aldrig, aldrig kommer att ge honom fri. *(Gråter hejdlöst.)*

BERTHA.

(Efter en stund med ansträngning:)

Hur gammal sade han, hon var?

MARGARET.

Trettio år, tror jag det var. *(Paus.)* O, Bertha, hur kan du frysa så, känn hur brännhet jag är!

BERTHA.

(Drager rysande en sjal om sina axlar.)

Barn, om det är Sten Winter du menar *(långsamt med nästan klanglös stämma)* så tror jag — att jag känner henne ...

MARGARET.

Du känner henne? Gamla rara, välsignade Bertha, du känner henne, och du skulle kunna ge henne en aldrig så liten vink ...

BERTHA.

En fin vink — ja — jag tror ... jag skall kunna ge henne det ...

MARGARET.

Hvad jag skall tacka dig hela mitt lif, om du verkligen lyckas få henne att förstå.

BERTHA.

Var lugn, hon har rätt lätt för att fatta.

MARGARET.

O, hvad jag håller af dig! *(Kysser hennes händer.)* Men hvad fattas dig, du är ju kall som is — och så blek — du blir väl ej sjuk? — Ack Bertha, när vi bli gifta, skall du vara vår första gäst och du får aldrig resa ifrån oss ...

BERTHA.

(Med till hälften bortvändt ansikte:)

Det är bra ... men gå nu, Meg, det blir sent, och du får ej se utvakad ut i morgon.

MARGARET. *(Reser sig:)*

Hvad! Är klockan snart tolf? Ja, jag vill gå och passa på nyårsklockorna, som skola ringa in det lyckans år jag väntar mig. God natt, älskling! *(Går, men vänder sig vid dörren.)* Bertha, dröjer det länge, innan du kan komma åt att tala med henne?

BERTHA.

Åh nej, hon är en af morgondagens många gäster.

Ur skuggornas värld.

Några minnesblad för Idun
af Wilhelm Bäckman.

VIII.

Baron på Ramsjöholm.

Svartorps socken af Jönköpings län ligger den vackra egendomen Ramsjöholm, så benämnd efter den lilla Ramsjön, nära hvars strand corps-de-logis är uppfördt. Detta utgjordes på 1830-talet af ett tvåvånings reveteradt trähus med brutet tak, men rätt och slätt för öfrigt. En lång allé af höga granar kantade landsvägen ner till manbyggnaden. På ena sidan om den sistnämnda bildade en å aflopp för Ramsjön, på den andra ringlade sig en bäck genom en park af löfträd. En stor välskött trädgård ökade landskapstafans behag. I ån var nedsänkt en stor sump, genom hvars lock af spjälor man kunde skåda såsom i ett akvarium de fiskar, hvilka där voro instängda. När det led fram på sommaren, hvilken njutning var det icke att i den för barn upplåtta delen af trädgården få moja sig i bärbuskarne!

Ramsjöholm jämte det tillgränsande Djufvarp ägdes vid denna tid af expeditionssekreteraren, fornforskaren och stiftaren af Götiska förbundet, friherre Jakob Adlerbeth, son af statsmannen och skalden Gudmund Göran.

Endast några veckor under sommaren uppehöll sig baron Jakob å sitt gods, den öfriga tiden af året bodde han i Stockholm. Det gick icke så fort och lätt som i våra dagar att från hufvudstaden förflytta sig till smålandsbygden. Resan per landsvägs-skjuts var både långsam, kostsam och ansträngande.

Förvaltaren af de båda egendomarne var kvartermästaren vid Smålands husarer Gustaf Mobeck. I dennes trefliga och gästfria hus har jag tillbragt många af min barnoms gladaste dagar. Sonen Ejlert Edvard var den för icke länge sedan afidne och genom sina resor jorden rundt bekante regementsläkaren vid Jönköpings regemente. Jämte mig åtnjöt den unge Mobeck enskild undervisning af min far, tills han intogs i Jönköpings skola. Mången lördag gingo eller rättare sprungo Ejlert och jag den milslånga vägen till Ramsjöholm, där nöjen af mångahanda slag bereddades oss. Allt efter årstiden fingo vi åka kälkbacke och skridsko, tämja till dragare ett par stora krumhorniga stallgumar, färdas i hövagnar eller båt, njuta af äppelträdens nedfallna frukter, leka »ta-fatt» på gårdsplanen eller »blind-bock» i skymningen i salen. Hos Mobeck såg jag för första gången en klädd och med små vaxljus illuminerad julgran. Det var något annat än tregrenstalgjusen hemma. När kvällen kom och vi intagit en grundlig aftonmåltid bäddades åt oss i den så kallade trappkammaren, belägen i bottenvåningen vid början till en lång, smal korridor, som utmynnade i gafveln åt parken och slutade på högra sidan med ett mycket anspråklöst litet rum, till hvilket baronen under sin sommarvistelse gärna drog sig undan från högtidsvåningen en trappa upp. Denna lilla kammare var förmodligen baronen kär, emedan han lär bebott densamma som gosse, då han varit sin fader följaktig till Ramsjöholm.

På vägen till Djufvarp, hvilken possession ansågs i ekonomiskt hänseende stå långt framför Ramsjöholm och dit kvartermästaren många gånger tog Ejlert och mig med sig, stod vid dikeskanten en trädrot eller trädstubbe, som hade märklig likhet med en karlfigur, och som därför af mig betraktades med förundran, ja nästan litet rädsla. Denna trägubbe, en naturens nyck, ådrog sig ej ringa skådelystnad äfven hos äldre personer.

Hvarje midsommarafton tillställdes för tjänare, statfolk och »godsare» (brukare af Ramsjöholm tillhöriga hemman, för hvilka gjordes dagsverken), och dessa voro icke få, en fest vid herrgården, då en med blommor och grönt prydd hög stång restes på en gräsplan, dans efter fiolmusik trädde samt förfriskningar af både torra och våta varor vankades. Förvaltaren fru, förd af godsets rättare, började svängen.

När baron Jakob kom till Ramsjöholm, var det som hade en furstlig person anländt. Jag tror icke att baronen, som var enkel och anspråkslös, satte värde på dessa hedersbetygelser annorlunda än som uttryck af att han var af sina underhafvande omtyckt. Han var det också med allt skäl, ty dessa sades hafva större reventy af godset än ägaren.

Baronen plögade under sin Ramsjöholmsvistelse någon söndag bevista gudstjänsten i Svartorps kyrka, där hans föräldrar hade sitt grifthvalf bakom ett par järngrindar vid västra kortsidan i själfva kyrkan. Innanför järngrindarne hängde inom förgyllda ramar två stora oljefärgstafior, såsom jag tror, föreställande statsrådet Gudmund Göran och hans maka. Då baron Jakob kom i sin sufflett med kvartermästaren och en betjänt på kusksetet, väckte han stor nyfikenhet bland kyrkofolket, och först när baronen intagit sin plats i Ramsjöholms galleromgårdade kyrkbänk, började orgeln spela ingångspsalmen. Pastor i Svartorp var vid denna tid prosten Samuel Gumelius, f. d. fältpräst, graduerad, matematiker, torr predikant, puckelryggig. — Den söndag, då baronen infann sig vid kyrkan blef vanligen tjänstförrättande prästen inbjuden till middag å det två å tre kilometer aflägsna Ramsjöholm. Vid samma tillfälle kunde äfven andra ortens herremän blifva inbjudna, hvilket betraktades som en stor ära. I matsalen gjordes les honneurs af en något till åren kommen, hullig mamsell, hvilken baronen, som var ungar, plögade föra med sig från Stockholm.

Högtidsrummen i öfre våningen voro naturligtvis vid dessa middagar upplåtta. Matsalens väggar pryddes af ärevördiga familjporträtt. Till vänster från salen var biblioteket, rikt försedt med i synnerhet fransk litteratur. Detta rum utöfvade på mig stark dragningskraft för planschverkens skull, men det tilläts icke pojkar att rusta därinne. På golfvet vid eldstaden i matsalen låg en stor medelhafssnäcka, som beredde mig nöje därigenom att jag satte snäckskalets öppning till mitt öra och lyssnade till luftdragets sus. I mamsellens rum till höger innanför salen ha vi ingenting att göra.

På Ramsjöholm uppföddes många vackra unghästar, och det gjorde baronen ett nöje att låta dem vid en lina löpa rundt för sig. Eljes sysselsatte han sig mest med studier i biblioteket.

Innan baronen efter sin sommarsejour

lämnade Ramsjöholm, plögade han göra ett kort besök i prostens och komministerns boställen, en uppmärksamhet, hvaraf vederbörande kände sig högeligen smickrade.

Vid afskedet tillgick det ungefär som i fru Lenngrens skildring af »det grefliga besöket»:

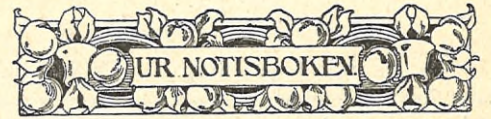
»De nego på tröskeln, de nego vid grinden
Och stå där och niga ännu» — — —

Mamsellen hade intet umgänge utom kvartermästarens familj.

Baron Jakob Adlerbeth omkom genom drunkning den 2 september 1844. Hans lefnadstecknare säger om honom, enligt Herman Hofberg i *Svenskt biografiskt lexikon*: »Af en högst bestämd karakter förenade han därmed det varmaste, redligaste hjerta och en trofasthet utan gräns, som gjorde honom dyrbar och oförglömmelig.»

Till sitt yttre var baronen, så vidt jag minnes, af medellängd, mörklagd, snarare mager än fet och flärdfri i allt sitt upp-trädande.

Ramsjöholm har under årens iopp gått genom flere ägare. I mycket är det sannolikt förändradt, men minnet dröjer helst vid det gamla Ramsjöholm eller Ramsjö, som det förkortadt oftast fick heta, sådant det var i baron Jakob Adlerbeths och kvartermästaren Gustaf Mobecks dagar.

»Ett nytt» — »ett annat».

I den lilla »pristäffing för familjekretsen», som vi utlyste på sista sidan i vårt julnummer, har ett uttryck genom sin ofrivilliga tvetydighet vållat åtskilligt hufvudbry. Det står, att man af de 13 bokstäfverna skall bilda »ett nytt svenskt ord». Härmed menas naturligtvis icke ett aldeles nybildadt svenskt ord, utan ett annat ord än det från hvilket man utgår: mantalsutgift. Hvilket vi härmed vilja ha upplyst till samtliga lösares efterrättelse!

Julen vid hofvet. Julklappsutdelningen vid hofvet försiggick vid femtiden på julaftonen i »hvita hafvet», som var prydt af ett trettiotal ståtliga granar. Efteråt intogs middag i drottningens våning, hvori deltog den k. familjens medlemmar och deras uppvaktningar. Vid kronprinsens och kronprinsessans hof ägde julklappsutdelningen rum på juldagen. Annandag jul hade kronprinsen och kronprinsessan, liksom varit brukligt föregående år, anordnat en barnfest i våningen två trappor upp i östra hvalfvet för ett par fattiga barn ur hvarje af hufvudstadens församlingar.

Konungen, prinsarna Carl och Eugen samt prins Bernadotte begäfvos sig annandagen vid 7-tiden på aftonen ut till Drottningholm, där de stannade till torsdagen. Drottningen, som haft för afsikt att annandag jul begifva sig till Ulriksdal, måste på grund af hälsoskäl afstå därifrån.

Fröken Eschelsson fick ej examinera. Universitetskanslern har nu fattat beslut om, hur professuren i processrätt vid Upsala universitet skall skötas under prof. Tryggers riksdagsvistelse. I likhet med akademiska konsistoriet har kanslern ansett »hinder förefinnas för docenten Elsa Eschelssons förordnande att förestå professors-ämbete» och därför förordnat henne blott att föreläsa i processrätt 4 timmar i veckan under riksdagsmånaderna. Examinationsskyldigheten i ämnet kommer att öfverlämnas åt annan lärare inom juridiska fakulteten.

IDUN ILLUSTRERAD TIDNING * * * FÖR KVINNAN OCH HEMMET.

Två nummer i veckan i stället för ett.

104 nummer om året i stället för 52.

Det gamla programmet fullt bibehållet.

Talrika illustrationer till dagshändelserna.

Prenumerationspriset för helår — 5 kr. — oförändradt.

Se där i största korthet den väsentliga utvidgning af tidningen Iduns plan, som från och med 1899 års ingång — vår tidnings 12:te lefnadsår — kommer att tillämpas! För att framdeles i ännu högre grad än hitintills kunna motsvara de kraf, som lika mycket tidningsteknikens snabba utveckling som den läsande allmänhetens växande kunskapsbegär ställer på ett i bästa mening modernt familjeblad, ha vi nämligen beslutit att — utan afprutning på vårt gamla, väl bepröfvade och godt befutna program — från och med den 1 instundande januari betydligt vidga området för Iduns innehåll. En nödvändig följd häraf blir då också en motsvarande kvantitativ tillökning.

Från och med nyåret kommer alltså **IDUN**, illustrerad tidning för kvinnan och hemmet, att utgifvas

hvarje onsdag och lördag

med ett minst 12-sidigt nummer. Formatet kommer samtidigt att något ökas och papperets kvalitet, särskildt med hänsyn till de hädanefter talrika illustrationerna, att förbättras.

Det ökade utrymme, vi härigenom vinna, skall i främsta rummet tillgodogöras för att på ett underhållande och lättläst sätt följa, hvad dagskrönikan i in- och utlandet har att erbjuda af mera allmänt intresse. Och för att gifva ytterligare åskådighet och värde åt denna afdelning skola vi i betydligt större utsträckning än hittills anlita det skrifna ordets bästa kompanjon: illustrationen! Idun skall med andra ord, på samma gång den fortfar att vara den gamla omtyckta »damernas egen», därtill blifva något nytt och vida mer, nämligen

en rikt illustrerad familjetidning.

För att kunna fylla denna nya sida af vårt program, hafva vi redan vidtagit omfattande mått och steg. De redaktionella krafterna hafva förstärkts, fast engagerade artister ha antagits att med ritstift och pensel följa dagshändelserna, och på skilda orter inom vårt eget land liksom äfven i utlandets stora kulturcentra ha vi trädt i förbindelse med lämpliga personer, de där skola hålla oss *au niveau* med hvad som händer och sker.

Men, som sagdt, för det nya ämna vi ingalunda släppa det gamla! Som hittills skola våra läsarinnor beständigt finna oss med synnerlig omsorg behandla alla hemmets och kvinnans intressen. Som hittills skola vi, minst en gång i veckan, genom porträtt och lefnadsteckningar hugfästa kvinnlig gärning och förtjänst hvar hälst de göra sig gällande inom skilda områden. Som hittills skall Mathilda Langlet till en praktisk rådgifvare för en och hvar redigera »Iduns Hjälpreda», hvilken tryckes i bokform att vid årets slut särskildt inbindas och då utgör en verklig »Fråga mig om allting» med hundratals anvisningar och rön för hus och hem. Afdelningarna för »Frågor och Svar» och för kostnadsfria »Läkarråd» skola fortvara, och hjälpsökande och lidande skola allt framgent genom dem finna råd och bot. Och i »Tidsfördrifsafdelningen» skola vänner af tankesport som vanligt möta ämnen till förströelse i familje- och sällskapskretsen.

På den rent skönlitterära afdelningen skola vi äfven framdeles nedlägga den största omsorg, och våra mångåriga förbindelser med fiertalet af vårt lands yppersta pennor skola, hoppas vi, sätta oss i stånd att såväl på kulturskildringens, som novelens och den bundna diktens område bjuda lyfning, underhållning och förströelse. Att upprepa namnen på våra medarbetare inom dessa fält vore nästan detsamma som att gifva ett fullständigt svenskt författarregister; vi vilja endast nämna ett par högt skattade krafter på det humoristiska området, som äfven för nästa år lofvat Idun flitiga bidrag, nämligen allas vår populära »**Lovisa Petterkvist**» (Alfhild Agrell), hvilken i ingen annan svensk tidning låter sin originella skämtådra flöda, och det vida kända skaldemärket »**Snorre**», »vår moderna fru Lenngren».

»Iduns romanbibliotek» kommer som hittills att medfölja med 16 oktav-sidor i veckan, utgörande vid årets slut en bokskatt för familjebiblioteket på öfver 800 sidor. Hufvudsakligen inflyta framstående svenska originalarbeten, men äfven en eller annan särskildt betydande utländsk roman öfversättes. Omedelbart på nyåret hafva vi den ovanliga förmånen att kunna öppna »Romanbiblioteket» med en uppseendeväckande kvinnlig debut:

**Annie Quidings i Iduns nyligen afslutade täfling med
2,000 kronor prisbelönade roman
»HVIDEHUS».**

Den helt nya stjärna på vår litterära himmel, som representeras af fröken Quidings namn, har redan väckt det allmännaste intresse, och denna hennes sällsynt underhållande sedeskildring ur modernt svenskt öfverklasslif torde helt visst endast kunna komma att befästa detsamma. Efter »Hvidehus», som blir vid pass 300 sidor i omfång, ha vi för romanbiblioteket förvärfvat ännu ett synnerligen framstående originalverk: »Johannes Sinensis, en historisk äfventyrsroman från 1600-talet», af den kända författarinnan Mathilda Lönnberg. Om detta arbete yttra tvänne så framstående litteraturgranskare, som hrr Georg Nordensvan och dr Sven Söderman, att det är »ett verk af litterärt värde, röjande goda historiska studier och med väl träffad tidskaraktär samt åskådighet i skildringen».

Ännu en nyhet för det kommande året, som på ej så få håll torde finna tacksam publik, särskildt bland damerna, vilja vi framhålla. Vi komma nämligen att då och då äfven i Idun införa en del bilder och beskrifningar öfver

kvinnliga dräkter och handarbeten.

Denna lilla modeafdelning är naturligtvis ingalunda afsedd att kunna vara en ersättning för en rikhaltig och fullständig modejournal sådan som »Iduns Modetidning», men skall kanske ej sakna sitt värde i mångt anspråkslöst hem, dit en särskild modetidning aldrig hittar vägen.

Till sist bedja vi få meddela, att vi, trots den så betydligt ökade valuta, som Idun, utan höjning af prenumerationspriset, från och med nästa år erbjuder, dock gratis till alla våra prenumeranter som julklapp komma att utdela:

Iduns präktiga, rikt illustrerade julnummer.

»Iduns julnummer», som omfattar bortåt ett 40-tal foliosidor, inneslutna i ett artistiskt färgtryckt omslag, betingar i bokmarknaden ett pris af 1 krona. Med sina utsökta bidrag af landets främsta författare och illustratörer, tryckt på extra godt papper och i flere färger, har det redan sedan länge betraktats som en af vår årliga bokmarknads vackraste julpublikationer. De ständigt ökade upplagorna ha också under de senaste åren slutsålts till sista exemplaret. Men är ni Idunsprenumerant, behöfver ni ej frukta att bli utan!

Som en sammanfattning af det sagda bör väl tryggt kunna påstås, att Idun med sitt utvidgade program bjuder de svenska hemmen ett, i förhållande till

det oförändrade låga prenumerationspriset: 5 kronor pr år,

ytterst mångsidigt och gediget utbyte. Hvarje familjemedlem, kvinnlig som manlig, kan finna behållning och nöje af Iduns spalter. Vi våga därför hoppas, icke endast att få behålla vår gamla kära läsekrets, utan äfven att vinna talrika nya vänner. Rundt om i landet, i hvarje hem, där man önskar hålla en med omsorg redigerad **äkta svensk familjetidning**, hör Idun hemma. Och ej höfves oss längre »gå öfver Sundet efter vatten», då våra egna källor kvälla friska.

IDUNS MODETIDNING

kommer äfven från och med nästa år att **betydligt utvidgas**, utan att priset höjes. Denna eleganta och innehållsrika modejournal, hvilken utgifves på 6 olika språk i en samlad upplaga af **300,000 exemplar**, utkommer fortfarande som hittills i **tvänne upplagor**, båda med två stora 16-sidiga nummer i månaden och hvardera innehållande **70—80 charmanta illustrationer** samt åtföljdt af **en stor dubbelsidig mönsterbilaga** af ovanligt rikhaltigt innehåll. Den dyrare upplagan, kallad **planschupplagan**, har därjämte med sitt första nummer i hvarje månad **en finfin**

kolorerad modeplansch med moderna hårfrisyrer på baksidan samt med det andra numret i hvarje månad en uteslutande för denna tidning framställd handarbetsbilaga med vackra och moderna svenska mönster för handarbeten, läderplastik, glödrättning m. m.

Prenumerationspriset för helår å planschupplagan är som hittills **endast 5 kronor**, å den andra upplagan (utan planscher och handarbetsbilaga) **endast 3 kronor**.

BARNGARDEROBEN

illustrerad månadsblad för barnkläders förfärdigande och barnens sysselsättande, är den enda tidning i sitt slag i Skandinavien. Den utgifves för öfrigt på 5 olika språk i en sammanlagd upplaga af **170,000 exemplar**. Med sitt i hvarje månad utkommande 8-sidiga eleganta nummer, innehållande inemot **ett hundratal illustrationer** och åtföljdt af en stor dubbelsidig

mönsterbilaga, utgör denna tidning för hvarje moder **en verklig skatt**, hvars prenumerationspris blir mångdubbelt ersatt genom den nytta hon har af densamma.

Prenumerationspriset för helår är från och med år 1899 **nedsatt till 2 kr. 25 öre**.

KAMRATEN ILLUSTRERAD TIDNING FÖR SVERIGES UNGDOM

Främst bland vårt lands ungdomstidningar

står numera utan gensägelse tidningen Kamraten, som härmed inbjuder alla hurtiga svenska ungdomar, hvilka ännu ej slutit sig till kamratkretsen, att till det nya året rycka upp i dess käcka led.

Den i Stockholm utkommande tidskriften »Årets minnen», hvilken gjort till sin uppgift att i ord och bild hugfästa årets märkligare händelser, har i ett af sina senaste häften bland dessa ägnat en uppsats åt det »Kamratmöte», som bland unga prenumeranter på Kamraten afhölls å Kinnekulle den 1 juli i år. »I den tanke, som då för första gången förverkligades, se vi ett spirande frö, af hvilket en dag kan varda ett stort träd.» skrifer den nämnda tidskriftens redaktion. Ja, till

ett stort träd

hoppas vi att kamrattanken, spridd och huldad af »Kamraten», skall växa bland vårt lands ungdom, och hvarje fader och moder, som vilja göra sina barn delaktiga af den rena, friska och fosterländska ungdomsglädje, af hvilken Kamraten är en bärare, böra främst bland gåfvorna

i de ungas julklappskorg

tänka på ett prenumerationskvitto för »Kamraten» år 1899. »Kamraten» — så säger vidare »Årets minnen» — »har haft åtskilliga till sitt syfte förträffliga föregångare, men ingen af dessa har vunnit en sådan utbredning eller ett sådant inflytande i de ungas leder som den. Den har vunnit detta genom sin oafslätliga sträfvan att avägabringa ett kamratligt andligt samarbete med sin läsekrets. Alltigenom har redaktionen dock utöfvat en vänskaplig, men långt ifrån alltid mild kritik, sofrat och valt, uppmuntrat, utdelat pris och på alla vis sört för nödig omväxling. Att förena det nyttiga med det nöjsamma har varit en genomgående sträfvan, och för hvad som kunnat gagna ungdomen har tidningen ofta gjort ganska afsevärda uppoffringar.»

Ur de talrika och för oss glädjande erkännanden, som enskildt och offentligt kommit oss till del, må det vara nog att

anföra dessa ord. Det må vara nog att säga, att vi äfven för det nya året skola göra **allt** för att vidare utveckla »Kamraten» till den svenska ungdomens bästa vän. Vårt »Kamratförbund», som nu omfattar

flere tusen medlemmar,

skall alltjämt troget fasthålla vid sitt enkla, men vackra program, som lyder: »En brinnande fosterlandskärlek, en ärlig sträfvan att väl fylla hemmets och skolans plikter, en öppen håg för oskyldig glädje, bildande lek, härdande idrott, ett vänfast kamratsinne i alla lifvets skiften.» Och det föreningsband mellan ungdomen i de skandinaviska länderna, som vi lyckats knyta genom

vår ungdomskorrespondens,

nu inom mindre än ett år omfattad af ett tusental svenska, norska och finska gossar och flickor, skola vi under det kommande året ytterligare sträfva att stärka. Den redan så förhoppningsingivande kamratmötesidén skola vi då ock i vidgad form upptaga och med lärdom af sommarens lyckade Kinnekullemöte söka åstadkomma lika minnesvärda och för de unga sinnena lyftande

kamratliga sommarmöten på skilda orter i vårt land.

Ingen svensk gosse eller flicka bör längre stå utom kamratkretsen och dess rika, äkta ungdomliga intressen. Prenumerera alltså på Kamraten för år 1899 och

blif med!

Kamraten kostar endast **3 kronor** för helt år och utkommer hvar fjortonde dag med ett 16-sidigt rikt illustrerad nummer samt till julen ett extra stort och fint utstyrdt julnummer. Redaktörer bli fortfarande **Frithiof Hellberg** och **Johan Nordling**, och landets bästa ungdomsförfattare och illustratörer medverka.

Utgifvare af ofvanstående publikationer är allt fortfarande **FRITHIOF HELLBERG, Stockholm.**